

Begäran om förhandsavgörande – Mål C-25/20**Beslut om hänskjutande****Datum för ingivande:**

20 januari 2020

Domstol som begär förhandsavgörande:

Višje sodišče v Ljubljani (Slovenien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

18 december 2019

Insolvent gäldenär:

ALPINE Bau GmbH, Salzburg – filialen i Celje, i konkurs

NK, konkursförvaltare för ALPINE Bau GmbH

[utelämnas]

BEGÄRAN**OM FÖRHANDESAVGÖRANDE**

Vid Višje sodišče v Ljubljani (Appellationsdomstolen i Ljubljana) har, i det sekundära konkursförfarandet mot gäldenären ALPINE Bau GmbH, Salzburg – filialen i Celje [utelämnas], ett överklagande anhängiggjorts som förvaltaren i det pågående huvudinsolvensförfarandet mot ALPINE Bau GmbH, [utelämnas] Wals, nära Salzburg, Österrike [utelämnas], har ingett avseende beslutet av Okrožno sodišče v Celju (Regiondomstolen i Celje) [utelämnas] av den 5 juli 2019, genom vilket den anmälan av borgenärsfordringar som ingavs av nämnda förvaltare i huvudinsolvensförfarandet avvisades [utelämnas] den 30 januari 2018.

**VILANDEFÖRKLARING AV MÅLET VID DEN NATIONELLA
DOMSTOLEN**

Genom beslut [utelämnas] av den 18 december 2019 har Višje sodišče v Ljubljani [utelämnas] vilandeförklarat målet och beslutat att hänskjuta en begäran om förhandsavgörande till Europeiska unionens domstol. **[Orig. s. 1]**

SAMMANFATTNING AV SAKEN I MÅLET OCH DE RELEVANTA OMSTÄNDIGHETERNA

1. Genom beslut av den 19 juni 2013 inledde Handelsdomstolen i Wien ett insolvensförfarande gentemot bolaget ALPINE Bau GmbH [utelämnas], vilket började som ett rekonstruktionsförfarande, men som den 4 juli 2013 omvandlades till ett konkursförfarande. NK utsågs till konkursförvaltare. Som framgår av beslutet av Handelsdomstolen i Wien av den 5 juli 2013, utgör det insolvensförfarande som inleddes mot bolaget ALPINE Bau GmbH ett huvudinsolvensförfarande enligt artikel 3.1 i rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden (nedan kallad förordningen).
2. Den 6 augusti 2013 ingav förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet [utelämnas] en begäran till Okrožno sodišče v Celju om att det skulle inledas ett sekundärt konkursförfarande mot ALPINE Bau GmbH, Salzburg – filialen i Celje.
3. Genom beslut av den 9 augusti 2013 inledde Okrožno sodišče v Celju det sekundära konkursförfarandet mot ovannämnda filial och, genom ett meddelande som offentliggjordes på AJPES [Republiken Sloveniens myndighet för offentliga rättsregister och tillhörande tjänster] webbplats den 9 augusti 2013, informerade den borgenärerna och förvaltarna om att de, enligt artikel 32 i förordningen, hade rätt att anmäla sina fordringar i huvudförfarandet och i vilket sekundärförfarande som helst. Nämnda domstol anmodade borgenärerna att, inom en frist på tre månader från offentliggörandet av ovannämnda meddelande, i detta sekundära konkursförfarande anmäla sina fordringar och andra rättigheter som eventuellt skyddas genom förmånsrätt. Den angav att sista dagen för anmälan var den 11 november 2013, och påminde dem om att om de inte hade anmält sina fordringar och förmånsrätter före utgången av denna frist, skulle dessa upphöra att gälla gentemot den insolventa gäldenären i det sekundära konkursförfarandet, och domstolen skulle avvisa anmälan enligt artikel 296.5 eller artikel 298.5 ZFPPIPP [lag om finansiella transaktioner, insolvensförfaranden och tvångslikvidation].
4. Den 30 januari 2018 ingav förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet [utelämnas] en anmälan av fordringar enligt artikel 32.2 i förordningen i detta sekundära konkursförfarande och yrkade att konkursdomstolen skulle godta denna anmälan och inkludera den i varje efterföljande utdelning av belopp till borgenärerna inom ramen för det sekundära konkursförfarandet. **[Orig. s. 2]**
5. Genom beslut av den 5 juli 2019 avvisade Okrožno sodišče v Celju denna anmälan på grund av att den hade ingetts för sent, enligt artikel 296.5 ZFPPIPP. Nämnda domstol uppgav att fristen för att inge anmälan som föreskrivs i artikel 59.2 ZFPPIPP hade löpt ut den 11 november 2013.

RELEVANTA RÄTTSLIGA BESTÄMMELSER

Unionsrätt

6. Enligt artikel 32.1 i förordningen har varje borgenär rätt att anmäla sina fordringar i huvudförfarandet och i vilket sekundärförfarande som helst. I artikel 32.2 i förordningen föreskrivs att förvaltarna i huvud- och sekundärförfarandena ska i de övriga förfarandena anmäla de fordringar som anmälts i det förfarande i vilket de utsetts, under förutsättning att detta är till fördel för borgenärerna i det förfarande de själva handhar; det gäller med förbehåll för borgenärernas rätt att motsätta sig det eller återkalla sin anmälan, när den tillämpliga rättsordningen tillåter det. Konkursförvaltaren i ett huvud- eller sekundärförfarande har rätt att delta i andra förfaranden på samma villkor som en borgenär, bland annat vad avser rätten att närvara vid borgenärssammanträden (artikel 32.3 i förordningen).
7. Enligt artikel 28 i förordningen ska, om inte annat föreskrivs i förordningen, lagen i den medlemsstat inom vars territorium sekundärförfarandet inleds vara tillämplig på det förfarandet.

Slovensk rätt

8. I den slovenska lag som reglerar insolvensförfaranden (Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju¹ [lag om finansiella transaktioner, insolvensförfaranden och tvångslikvidation]) föreskrivs i artikel 59.2 att i samband med ett konkursförfarande ska borgenären anmäla sin fordran gentemot den insolventa gäldenären inom en frist på tre månader från offentliggörandet av meddelandet om att förfarandet har inletts, om inte annat föreskrivs i artikel 59.3 och 59.4.² Om fordran garanteras av en förmånsrätt är borgenären skyldig att anmäla även ensamrätten i konkursförfarandet inom den frist som föreskrivs för anmälan av fordringar, om inte annat föreskrivs i artikel 281.1,³ eller [**Orig. s. 3**] i artikel 282.2⁴ ZFPPIPP (artikel 298.1 ZFPPIPP). Om en borgenär låter fristen för att anmäla fordringar löpa ut, upphör borgenärens fordran att gälla gentemot konkursgäldenären, och domstolen ska avvisa den för sena anmälan av borgenärens fordran (artikel 296.5 ZFPPIPP). För det fall borgenären inte iakttar fristen för att anmäla förmånsrätten, upphör denna rätt att gälla (artikel 298.5 ZFPPIPP).

¹ Nedan kallad ZFPPIPP (Ur. List RS [Republiken Sloveniens officiella tidning] nr 126/2007 och senare ändringar).

² I dessa två punkter talas det om fordringar som uppstår på grundval av rättsakter som kan överklagas eller som har överklagats.

³ I denna punkt behandlar lagen de rättigheter som skyddas genom förmånsrätt och som erhållits i verkställighetsförfarandet, vars genomförande inte påverkas av att konkursförfarandet inleds.

⁴ Här reglerar lagen förmånsrätter som kan göras gällande utom rätta.

9. Det finns inte några liknande fall i de slovenska domstolarnas praxis.

Österrikisk rätt

10. I artikel 107.1 i Insolvenzordnung [allmän lag om insolvensförfaranden] föreskrivs att för de fordringar som anmälts efter utgången av fristen för anmälan av fordringar, och som inte har behandlats vid den allmänna förhandlingen för prövning av förteckningen över fordringar, ska det anordnas en särskild förhandling för att pröva att fordringarna föreligger. Artikel 105.1 tillämpas på sådana fordringar. De fordringar som görs gällande mindre än 14 dagar före förhandlingen för prövning av den slutgiltiga förteckningen över fordringar kommer inte att beaktas.

FÖRVALTARNAS ARGUMENT

De argument som anförts av förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet

11. Förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet har i sitt överklagande påpekat att det begärdes att ett sekundärt insolvensförfarande skulle inledas i syfte att de tillgångar som finns i Slovenien skulle omfattas av det heltäckande skydd som insolvensbestämmelserna erbjuder. Möjligheten att inleda ett sekundärt insolvensförfarande har inte till syfte att ålägga borgenärerna i huvudinsolvensförfarandet ett nytt (ytterligare) åliggande avseende anmälan av fordringar i det nya sekundära insolvensförfarandet, och den syftar inte heller till att, om fordringarna inte har anmälts, se till att situationen för dessa borgenärer försämrats på något sätt (exempelvis genom att fastställa att de har rätt att få fordringar återbetalda endast i den mån de täcks av överskottet enligt artikel 35 i förordningen). Bestämmelsen i artikel 32.2 i förordningen ska därför tolkas på det sättet. I nämnda bestämmelse föreskrivs en särskild rätt för förvaltaren, som inte erkänns och således inte heller regleras i den slovenska insolvenslagstiftningen. Enligt artikel 32.2 i förordningen får förvaltaren i huvudförfarandet anmäla borgenärsfordringar [**Orig. s. 4**] som redan har anmälts i huvudförfarandet i vilket annat sekundärförfarande som helst, varvid det ska beaktas att det inte finns någon tidsbegränsning för en sådan anmälan av fordringar. En tolkning som innebär att de slovenska lokala bestämmelserna om anmälan av fordringar som tillämpas på borgenären är bindande även för anmälan av fordringar av förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet skulle dessutom stå i strid med de bestämmelser om anmälan och styrkande av fordringar som gäller i andra medlemsstater (som exempelvis Österrike i det aktuella fallet). I Österrike gäller, i fråga om anmälan och styrkande av fordringar, andra regler än dem som gäller i Slovenien, vilket betyder att det i praktiken skulle vara omöjligt att genomföra artikel 32.2 i förordningen om artikel 59.2 ZFPPIPP var bindande vid tillämpningen av denna bestämmelse. För förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet är det begripligt att endast anmäla de borgenärsfordringar som i vederbörlig ordning har anmälts eller styrkts i enlighet med den lokala lagstiftningen. På grund av att den korta tidsfristen på tre månader har löpt ut, skulle det i ett sådant fall faktiskt vara

omöjligt för förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet att utöva rätten i artikel 32.2 i förordningen, eftersom borgenärsfordringarna i huvudförfarandet i Österrike, inom denna tidsfrist, ännu inte har anmälts, undersökts eller styrkts i vederbörlig ordning. Syftet med förvaltarens anmälan av fordringar enligt artikel 32 i förordningen är nämligen att förenkla förfarandet och göra så att till exempel alla fordringar som redan har anmälts och styrkts i huvudförfarandet överförs till det kompletterande sekundärförfarandet genom en enda anmälan. Vad beträffar [det aktuella] huvudförfarandet, rör det sig om ett av de viktigaste konkursförfarandena i Österrike, under vilket borgenärerna har anmält sina fordringar under en längre tidsperiod, i enlighet med österrikisk rätt. Förhandlingar för att fastställa fordringarna har hållits flera gånger under en lång period som varade i några år, och den sista förhandlingen hölls den 2 oktober 2018. För att säkerställa en effektiv tillämpning av bestämmelsen i artikel 32.2 i förordningen är det således ytterst angeläget att det inte uppställs någon tidsbegränsning för tillämpningen av denna bestämmelse som gäller för borgenärerna på grundval av vad som föreskrivs i bestämmelserna i den lokala lagstiftningen (artikel 59.2 ZFPPIPP). Förordningen har företrädare framför lydelsen i ZFPPIPP, eftersom den utgör en del av unionsrätten som har direkt effekt. En tolkning som omöjliggör ett sådant effektivt genomförande av rättigheterna för förvaltaren i huvudförfarandet, som garanterar skyddet för rättigheter eller säkerställer likabehandling av borgenärerna, kan följaktligen inte godtas. I annat fall skulle borgenärerna i sekundärförfarandet befinna sig i en bättre situation jämfört med borgenärerna i huvudförfarandet. **[Orig. s. 5]**

De argument som anförts av förvaltaren i det sekundära insolvensförfarandet

12. Förvaltaren i det sekundära insolvensförfarandet har gjort gällande att avvisningen av den anmälan av fordringar som ingavs av förvaltaren i huvudförfarandet är en följd av det faktum att anmälan ingavs för sent enligt bestämmelserna i slovensk rätt. Genom detta beslut tillämpade domstolen den nationella rätten i enlighet med artikel 4.1 i förordningen, där det stadgas att om inte annat föreskrivs i förordningen ska lagen i den medlemsstat inom vars territorium insolvensförfarandet inleds under alla omständigheter vara tillämplig. I förordningen föreskrivs inte någon tidsfrist inom vilken förvaltarna kan använda sig av möjligheten att senare anmäla fordringar i andra insolvensförfaranden som inleds mot samma gäldenär. Uppfattningen att förvaltarna i det avseendet inte är bundna av någon tidsfrist motsägs redan av det ovannämnda tillämpningsområdet för nationell rätt, såsom det har fastställts i artikel 4.1 i förordningen. Artikel 32.2 i förordningen ger inte upphov till något särskilt rättsinstitut som skiljer sig från anmälan av fordringar. I nämnda bestämmelse föreskrivs endast en möjlighet för förvaltaren att anmäla fordringar åt borgenärer i egenskap av deras företrädare, i deras namn och för deras räkning, vilket – vid sidan av allmän rättsteori – motiverar även det förbehåll som föreskrivs i samma artikel, nämligen att borgenärerna har rätt att motsätta sig en sådan anmälan eller återkalla sin egen anmälan. De frister som gäller för förfarandet, vilka ska tillämpas på alla personer

på ett identiskt sätt eller som inte får anpassas beroende på borgenärens företrädare, har fastställts för att säkerställa att insolvensförfarandet genomförs på ett korrekt sätt. Uppfattningen att förvaltarna i andra insolvensförfaranden som inletts mot samma gäldenär inte är bundna av någon tidsfrist skulle kunna leda till att förfarandet avstannar eller att rättigheterna begränsas för de borgenärer som har vidtagit och var skyldiga att vidta sina åtgärder inom de föreskrivna fristerna. Vidare skulle just tolkningen att endast de lokala borgenärerna eller borgenärerna i sekundärförfarandet är bundna av en preklusionsfrist och att endast dessa måste ta konsekvenserna av sitt sena agerande, medan borgenärerna i huvudförfarandet fritt och när som helst får anmäla sina fordringar i sekundärförfarandet, leda till en skillnad i behandling av borgenärerna. I det sekundärförfarande som är aktuellt här fanns det inte något som hindrade att borgenärerna i huvudinsolvensförfarandet ingav anmälan av fordringar inom den föreskrivna fristen. Eftersom dessa borgenärer inte agerade på det sättet, tycks tolkningen att dessa måste ta konsekvenserna på samma sätt som de nationella borgenärerna när anmälan har skett för sent, vara förenlig med de allmänna rättsprinciperna. Den hänvisning som förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet har gjort till att det tog lång tid att fastställa fordringarna i huvudinsolvensförfarande kan inte tillmätas någon betydelse, eftersom det i artikel 32.2 i förordningen talas om en senare anmälan, i ett annat förfarande, av fordringar som anmälts, och inte fordringar som har fastställts. [Orig. s. 6]

KÄRNFRÅGAN I TVISTEN

13. Den avgörande materiella rättsfrågan är huruvida anmälan i andra förfaranden, av förvaltarna i huvudförfarandena och i vilket annat sekundärförfarande som helst, av fordringar som redan har anmälts i det förfarande i vilket nämnda förvaltare utsetts, omfattas av de tidsfrister som är tillämpliga på anmälan av borgenärsfordringar enligt lagstiftningen i den stat där förfarandena genomförs, eller huruvida det i artikel 32.2 i förordningen föreskrivs en särskild rätt för förvaltaren att anmäla fordringar i andra insolvensförfaranden utan någon tidsbegränsning.
14. Om de bestämmelser om anmälan av borgenärsfordringar som föreskrivs i lagstiftningen i den medlemsstat där förvaltarna har anmält fordringarna gäller vid anmälan av fordringar enligt artikel 32.2 i förordningen, ska i förvarande fall, i enlighet med artikel 296.5 ZFPPIPP jämförd med artikel 59.2 i samma lag, den anmälan av fordringar som ingetts av förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet avvisas.
15. Om ovannämnda tidsfrister inte gäller vid anmälan av fordringar enligt artikel 32.2 i förordningen, på grund av att det rör sig om en särskild rätt för förvaltaren som inte omfattas av den tidsfrist som är tillämplig vid anmälan av borgenärsfordringar, ska anmälan beaktas och fordringarna inkluderas vid den senare utdelningen av konkursboets medel inom ramen för det sekundära insolvensförfarandet.

SKÄLEN TILL ATT FÖRHANDSAVGÖRANDE BEGÄRS

16. Den fråga som ställs har en väsentlig inverkan på det fortsatta sekundärförfarandet eftersom, beroende på det svar som kommer att ges, de borgenärer som har anmält fordringar i huvudinsolvensförfarandet antingen kommer att delta eller ej i senare utdelningar av konkursboets medel i sekundärförfarandet. En granskning av EU-domstolens praxis visar att EU-domstolen ännu inte har tagit ställning till ett mål av detta slag. Tillämpningen av unionsrätten är inte heller så klar att det inte finns utrymme för något rimligt tvivel (doktrinen om acte clair, mål C-283/81, CILFIT mot Ministero della Sanità⁵).
17. Vid tolkningen av artikel 32.2 i förordningen är det nödvändigt att utgå från det syfte som eftersträvas genom att inleda ett sekundärt insolvensförfarande. I skäl 19 [**Orig. s. 7**] i förordningen anges att sekundära insolvensförfaranden tjänar olika syften, förutom skydd av lokala intressen. Det kan uppkomma fall när gäldenärens tillgångar är alltför komplexa för att förvaltas som en enhet eller när skillnaderna i de berörda rättssystemen är så stora att svårigheter kan uppstå genom att verkningarna av rättsordningen i den stat där förfarandet inleds utsträcks till att omfatta övriga stater där tillgångarna finns. Av detta skäl får förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet begära att sekundärförfaranden inleds när detta krävs för en effektiv förvaltning av tillgångarna.
18. I skäl 20 i förordningen framhålls att huvudinsolvensförfaranden och sekundära förfaranden dock endast kan bidra till en effektiv avyttring av de tillgångar som finns om de förfaranden som pågår samtidigt samordnas. En viktig förutsättning för detta är ett nära samarbete mellan de olika förvaltarna, vilket särskilt måste omfatta ett tillräckligt utbyte av information. För att säkerställa huvudinsolvensförfarandets dominerande roll bör förvaltaren av detta förfarande ges flera möjligheter att påverka sekundära förfaranden som pågår samtidigt.
19. Enligt skäl 21 i förordningen bör en borgenär som har sin hemvist eller sitt säte inom unionen ha rätt att anmäla sina fordringar i vart och ett av de insolvensförfaranden som pågår i unionen. För att borgenärerna ska behandlas lika måste dock utdelningarna samordnas. En borgenär bör få behålla det han har fått i utdelning i ett insolvensförfarande, men bör få delta i utdelningen av de sammanlagda tillgångarna i ett annat förfarande först när borgenärer med samma förmånsrättsliga ställning har fått samma andel i sina fordringar.
20. Av det ovan anförda följer att förordningen uppställer som syfte att få gränsöverskridande insolvensförfaranden att fungera effektivt och smidigt,⁶ att

⁵ ECLI:EU:C:1982:335.

⁶ EU-domstolens dom i mål C-116/11, Bank Handlowy und Ryszard Adamiak (ECLI:EU:C:2012:308).

säkerställa att borgenärerna behandlas på samma sätt i unionen och att förbättra utövandet av deras rättigheter.⁷

21. I förordningen anges, för de områden som den omfattar, enhetliga lagvalsregler som inom sitt tillämpningsområde ersätter nationella internationellt [**Orig. s. 8**] privaträttsliga regler.⁸ Om inte annat anges bör dock rättsordningen i den medlemsstat där insolvensförfarandet inleds vara tillämplig (*lex concursus*), vilket bör gälla för huvudförfaranden, men även för lokala förfaranden. I skäl 23 i förordningen anges att *lex concursus* bestämmer samtliga verkningar av insolvensförfarandet, såväl processuella som materiella, och anger alla förutsättningar för att inleda, genomföra och slutföra ett insolvensförfarande. Dessa bestämmelser motsvaras av artikel 28 i förordningen, i vilken det stadgas att om inte annat föreskrivs i förordningen ska lagen i den medlemsstat inom vars territorium sekundärförfarandet inleds vara tillämplig på det förfarandet. Vad som omfattas av tillämpningsområdet för den tillämpliga lagen regleras i artikel 4, som hör till de allmänna bestämmelserna. Till detta tillämpningsområde hör bland annat bestämmelserna om hur fordringar ska anmälas, styrkas och godtas (artikel 4.2 h i förordningen), och hur influtna medel ska fördelas (artikel 4.2 led i, i förordningen).
22. Utöver påståendet i artikel 32.2 i förordningen att förvaltarna i huvud- och sekundärförfarandena kan i de övriga förfarandena anmäla de fordringar som anmälts i det förfarande i vilket de utsetts (och med undantag för bestämmelsen om ett ytterligare villkor och förbehållet för en rätt som tillkommer borgenärerna) innehåller inte förordningen några bestämmelser som gör det möjligt att entydigt slå fast hur en sådan anmälan av fordringar ska behandlas. På samma sätt står det inte heller klart huruvida de tidsfrister som föreskrivs i slovensk rätt för anmälan av borgenärsfordringar, inbegripet konsekvenserna av att anmälan sker för sent, också gäller för anmälan som görs av förvaltare enligt artikel 32.2 i förordningen.
23. ZFPPIPP reglerar inte den situation som avses i artikel 32.2 i förordningen. Den situationen omfattas inte heller av förfarandet för utdelning av konkursboets medel. I samband med den allmänna utdelningen av konkursboets medel beaktas endast de fordringar som, inom ramen för ett konkursförfarande, har anmälts i tid,⁹ liksom de prioriterade fordringar som uttryckligen har angetts och fordringar avseende betalning av skatter, vilka inte behöver anmälas i konkursförfarandet och som anses ha anmälts i tid.¹⁰ Sådana fordringar ska föras in av förvaltaren i den huvudsakliga förteckningen eller i den kompletterande förteckningen över styrkta fordringar.

⁷ EU-domstolens dom i mål C-47/18, Skarb Panstwa Rzeczpospolite Polskie (ECLI:EU:C:2019:754).

⁸ Skäl 23 i förordningen.

⁹ Artikel 358 ZFPPIPP.

¹⁰ Artikel 296.6 ZFPPIPP.

SLUTSATS

24. EU-domstolens tolkning kommer att göra det möjligt för den domstol som prövar överklagandet [**Orig. s. 9**] att fatta ett avgörande som är förenligt med det syfte som eftersträvas med artikel 32.2 i förordningen.

TOLKNINGSFRÅGA

25. Mot bakgrund av det ovan anförda hänskjuter Višje sodišče v Ljubljani, med stöd av artikel 267 andra stycket e jämförd med artikel 267 första stycket b i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, följande tolkningsfråga:

”Ska artikel 32.2 i förordning nr 1346/2000 tolkas så, att vid anmälan av fordringar i ett sekundärförfarande av förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet ska bestämmelserna om tidsfrister för anmälan av borgenärsfordringar och om konsekvenserna av att anmälan sker för sent enligt lagen i den stat där sekundärförfarandet genomförs tillämpas?”

[utelämnas]

ARBETSDOKUMENT